

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

22-01-2013

Den Digitale Dagsorden for Europa, KOM(2012) 784

Notatet er tillige sendt til Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg.

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 18. december 2012 meddelelsen "The Digital Agenda for Europe – Driving European growth digitally", som følger op på meddelelsen "En Digital Dagsorden for Europa" fra 2010. Meddelelsen fremhæver, at Europas fremtidige vækst og konkurrenceevne afhænger af evnen til at udnytte alle de digitale muligheder. På trods af fremskridt på den digitale dagsorden er der ifølge Kommissionen behov for at gøre mere, hvis Europa skal opnå den vækst og konkurrenceevne, som informations- og kommunikationsteknologi (IKT) kan bibringe. Kommissionen præsenterer derfor i meddelelsen syv prioriterede indsatsområder med tilhørende nøgleinitiativer.

Meddelelsen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller administrative konsekvenser, men lovgivningsmæssige forslag og andre initiativer, der annonceres i meddelelsen, kan medføre nogle af de nævnte konsekvenser. Dette vurderes i de konkrete tilfælde.

2. Baggrund

Europas digitale dagsorden er ét af de syv såkaldte flagskibsinitiativer i Kommissionens "Europa 2020"-strategi for vækst fra marts 2010. På den baggrund offentliggjorde Kommissionen den 19. maj 2010 sin IKT-strategi i form af meddelelsen "En Digital Dagsorden for Europa" (KOM(2010) 0245). Det overordnede mål for dagsordenen er at opnå bæredygtige økonomiske og sociale fordele af et digitalt indre marked baseret på hurtigt og ultrahurtigt internet samt interoperable applikationer. I meddelelsen adresserede Kommissionen syv fokusområder for udviklingen på IKT-området og lagde op til i alt 101 store og små konkrete initiativer inden for disse syv fokusområder. Langt de fleste af disse initiativer er igangsat siden offentliggørelsen af meddelelsen i 2010.

Kommissionen har den 18. december 2012 offentliggjort meddelelsen "The Digital Agenda for Europe – Driving European growth digitally". Denne meddelelse følger op på meddelelsen "En Digital Dagsorden for Europa" fra 2010. Meddelelsen foreligger endnu ikke på dansk.

3. Formål og indhold

Meddelelsen fremhæver, at Europas fremtidige vækst og konkurrenceevne afhænger af evnen til at omfavne den digitale udvikling i alle dens afskygninger, eftersom IKT i stadig større grad påvirker alle områder af samfundet og økonomien. EU positionerer sig dog ikke godt nok til at drage fordel af den digitale udvikling, hvorved Europa risikerer at miste global konkurrenceevne og økonomisk vækst. Derfor bør der nu gøres mere, også selvom den digitale dagsorden for Europa og initiativerne deri indtil videre har leveret resultater. Der er stadig store forskelle mellem EU's medlemslande og således behov for fornyet engagement og fokuseret handling. Meddelelsen fornyr derfor den digitale dagsordens fokus til bedre at stimulere den digitale økonomi ved at fremhæve syv indsatsområder med tilhørende nøgleinitiativer. Det understreges dog, at initiativerne fra meddelelsen "En Digital Dagsorden for Europa" fra 2010 stadig vil blive gennemført.

Fuld implementering af den opdaterede digitale dagsorden vil øge EUs bruttonationalprodukt med 5 pct. over de næste otte år (svarende til 1.500 euro per borger).

De syv indsatsområder og nøgleinitiativer i indeværende meddelelse er:

1. Det digitale indre marked

Den digitale økonomi er i sin natur grænseløs, men det digitale indre marked er fragmenteret af nationale regler, deres forskelligartede praktiske anvendelse i medlemslandene samt forskellige markedsforhold. Kommissionen fokuserer derfor på at transformere og ændre det nuværende sammensatte system til et sammenhængende digitalt indre marked ved at pege på områder, hvor yderligere handling er nødvendig. Det drejer sig om grænseoverskridende e-handel, momsområdet, datas frie bevægelighed, adgangen til og udbuddet af digitalt indhold og digitale tjenester, ophavsret samt det audiovisuelle område. Ifølge Kommissionen er der for eksempel økonomiske gevinster på op til 1,7 pct. af EUs BNP, hvis e-handlen vokser til at dække 15 pct. af al handel, og barrierer for det digitale indre marked fjernes.

Som nøgleinitiativ på dette indsatsområde vil Kommissionen færdiggøre den igangværende evaluering af EU's politik for ophavsret for i 2014 at tage stilling til, om der skal fremsættes forslag til lovgivningsreformer. I relation hertil vil ophavsretlige problemstillinger blive søgt løst via en struktureret interessentdialog i 2013.

2. Acceleration af innovation i den offentlige sektor

Den offentlige sektor er nødt til at tænke i innovative måder at levere offentlig service på, da den står over for bl.a. finansielle og klimamæssige udfordringer. IKT kan gøre den offentlige sektor både mere effektiv og borger- og virksomhedsfokuseret gennem en effektiv brug af interoperable, digitale teknologier. For eksempel kan elektroniske offentlige udbud spare 100 mia. euro om året, og generel digital forvaltning kan reducere administrationsomkostninger med 15-20 pct.

Kommissionen peger på en række initiativer på dette indsatsområde, fx handlingsplanen for e-sundhed 2012-2020, det europæiske innovationspartnerskab inden for aktiv og sund aldring samt innovationspartnerskabet. Ligeledes peger Kommissionen på den årlige vækstundersøgelse for 2013, hvori modernisering af den offentlige sektor fremhæves som én af fem prioriteter for medlemslandene i de næste 12-18 måneder. I relation hertil og som nøgleinitiativ peger Kommissionen på brugen af Connecting Europe-faciliteten til at udrulle digitale tjenester til alle i Europa inden for bl.a. elektroniske identifikationsløsninger, offentlige udbud og sundhedsjournaler.

3. Udbud af og efterspørgsel efter ultrahurtigt internet

Opkobling via højhastighedsinternet er et fundament for den digitale økonomi, da vigtige digitale muligheder og fordele ikke kan realiseres uden. En stigning på 10 pct. i bredbåndsudbredelsen kan ifølge Kommissionen medføre en stigning på 1-1,5 pct. i årlig BNP og øge arbejdsproduktiviteten med 1,5 pct. over de næste fem år. Udviklingen i dækning og optag af højhastighedsinternet er positiv, men Europa halter alligevel efter USA og Asien og risikerer ikke at nå 2020-målene. En hovedforklaring er usikkerhed omkring den kommercielle levedygtighed af store investeringer i digital infrastruktur koblet med tvivl om forbrugernes villighed til at betale for højere hastigheder.

Kommissionen peger på en række initiativer på dette indsatsområde, bl.a. en anbefaling om sikring af et åbent internet for forbrugerne, et lovgivningsforslag om reduktion af omkostningerne ved udrulning af infrastruktur til højhastighedskommunikation (en del af Akten for det indre marked II) og en evaluering i 2014 af anbefalingerne fra 2007 vedrørende relevante markeder egnet til forudgående regulering. Derudover peges der på Connecting Europe-facilitetens fokus på bl.a. investeringer i IKT-infrastruktur, Kommissionens forslag om generelle rammebetingelser for en række fonde, herunder den Europæiske Fond for Regional Udvikling og Samhørighedsfonden, samt en handlingsplan i 2013 om trådløs kommunikation, herunder spektrum. Som nøgleinitiativ vil Kommissionen i begyndelsen af 2013 vedtage en anbefaling med strengere regler for ikke-diskrimination af alternative operatører for at sikre deres lige adgang til eksisterende netværk.

4. Cloud computing

Cloud computing er et eksempel på det paradigmeskift, digitale teknologier kan medføre, fx inden for musik og sundhed. Det gælder både for de mindste virksomheder og for store offentlige administrationer. Mulighederne for at reducere IKT- og energiomkostninger, og dermed øge de små virksomheders konkurrenceevne, er store, men cloud computing medfører også udfordringer i relation til fx interoperabilitet og databeskyttelse. Dette kræver en samlet EU-strategi for cloud computing.

Kommissionen fremhæver den europæiske cloud computing-strategi fra 2012 og vil inden udgangen af 2013 lancere pilotundersøgelser af effektivi-

tetsgevinsterne ved at flytte offentlige tjenester over i ”skyen”. Som nøgleinitiativ på dette indsatsområde fremhæves oprettelsen af det europæiske cloud-partnerskab, hvorigennem der skal sættes fælles krav for cloud computing og for de offentlige administrationers fælles køb af cloud computing.

5. Tillid og sikkerhed

Ikke alle europæere udnytter de digitale muligheder, ofte på grund af manglende tillid. Undersøgelser viser, at brugerne fx er bekymrede for sikkerheden af deres personlige oplysninger og for betalinger online. Derudover er der trusler fra fx online kriminalitet, herunder upassende opførsel over for børn, samt risikoen for forstyrrelser af kritiske netværk og informationssystemer. Det er ikke nok med lokale tiltag, og EU bør være den ledende region i verden, hvad angår tillid og sikkerhed.

Kommissionen peger på en række initiativer på dette indsatsområde, herunder et kommende direktivforslag om netværks- og informationssikkerhed i EU (nøgleinitiativet), oprettelsen af European Cybercrime Centre ved Europol, et direktiv om angreb på informationssystemer, frivillige tiltag på EU-niveau mod onlinesalg af falske varer, den europæiske strategi for et bedre internet for børn samt oprettelsen af en global alliance med EU’s medlemslande og USA mod onlinebilleder af seksuelt misbrug af børn.

6. Iværksætterier og digitale jobs og færdigheder

Ungdomsarbejdsløshed er et stort problem, hvorfor formel IKT-læring bør styrkes i professionel træning, erhvervsuddannelser og almene uddannelser. På den måde kan nuværende og fremtidige generationer få de digitale færdigheder, som de behøver på arbejdsmarkedet. Kommissionen vil fremlægge en meddelelse om IKT og uddannelse som forudsætninger for innovativ læring og et digitalt kompetenceløft hos EU-borgerne.

Ifølge Kommissionen vil der i 2015 mangle op mod 1 mio. kvalificerede personer til jobs i IKT-branchen. Der skal fokuseres på både at øge antallet, arbejdsdueligheden og mobiliteten af IKT-eksperter. Kommissionen vil som nøgleinitiativ derfor lancere en såkaldt Grand Coalition on Digital Skills and Jobs med repræsentanter fra virksomheder og myndigheder. Koalitionen skal fokusere på at øge antallet af IKT-træningsforløb, samstemme uddannelser med arbejdsmarkedets behov samt opnå enighed om standardiserede jobprofiler og anerkendelse af kompetencer.

7. En industriel dagsorden for centrale støtteteknologier

Forskning, udvikling og innovation er væsentlige elementer for at udvikle nye produkter og tjenesteydelser og få dem på markedet, også inden for IKT. Europa har således brug for en stærk industribase på IKT-området, både fordi IKT-sektoren er en vigtig industri i sig selv og fordi, IKT øger innovationen og produktiviteten i andre sektorer. Europa er dog præget af fragmenterede nationale politikker, reguleringsmæssige barrierer og en mangel på faglærte ingeniører, hvilket skal adresseres.

Kommissionen peger som nøgleinitiativ på, at offentlige og private midler til forskning, udvikling og innovation bør puljes og koncentrerer på strategiske områder. Dette skal ske inden for en fælles industristrategi for mikro- og nanoelektronik og et styrket fællesforetagende på EU-niveau. For at bringe midlerne tættere på markedet vil Kommissionen fokusere på fx ”smarte” byer, aktiv og sund aldring, miljøvenlige biler og energieffektive bygninger.

Afslutningsvis præsenterer Kommissionen en række mekanismer til at konsolidere og styrke implementeringen og styringen af initiativerne inden for den digitale dagsorden for Europa, herunder bl.a. højniveaugruppen af nationale repræsentanter, Digital Agenda Assembly og Going Local-arrangementer i medlemslandene. Derudover integreres resultatavlen for den digitale dagsorden for Europa med den årlige fremskridtrapport. Kommissionen konkluderer, at det er hensigten at udvikle EU til et digitalt Europa, hvor digitale teknologier, medier og digitalt indhold omfavnes og udnyttes af alle. IKT medfører radikale ændringer i økonomien og samfundet, der bidrager til øget vækst og velfærd gennem øget effektivitet, nye produkter og tjenester samt smartere offentlig service.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i sagen.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, men lovgivningsmæssige forslag og andre initiativer, der annonceres i meddelelsen, kan have disse konsekvenser. Dette vurderes i de konkrete tilfælde, når forslagene eller initiativerne formelt fremlægges.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har i sig selv ikke samfundsøkonomiske konsekvenser, men lovgivningsmæssige forslag og andre initiativer, der annonceres i meddelelsen, kan have disse konsekvenser. Dette vurderes i de konkrete tilfælde, når forslagene eller initiativerne formelt fremlægges.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har i sig selv ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet, men lovgivningsmæssige forslag og andre initiativer, der annonceres i meddelelsen, kan have disse konsekvenser. Dette vurderes i de konkrete tilfælde, når forslagene eller initiativerne formelt fremlægges.

10. Høring

Meddelelsen er den 19. december 2012 sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål. Der er i den forbindelse modtaget følgende høringssvar:

Danske Handicaporganisationer mener, at det er nødvendigt at sikre et effektivt marked med effektive produkter gennem sikring af fuld og lige adgang til anvendelse for alle mennesker, dvs. også personer med handicap. Der skal være bindende regler for effektiv efterlevelse af kendte standarder, der vil sikre muligheden for anvendelse af programmer og udstyr for personer med bl.a. handicap. De internationale standarder skal udvikles i tæt samarbejde med repræsentanter for personer med handicap.

Danske Medier anerkender overordnet Kommissionens meddelelse, men finder det ironisk, at markedet for medier og medierelaterede tjenester, især de internet- og mobilbaserede, ikke omtales direkte. Hvad angår cookies påpeger Danske Medier, at ikke kun forskelligartede nationale regler, men også væsensforskellig national implementering og håndhævelse af EU-regler giver anledning til problemer, fx det reviderede e-databeskyttelsesdirektiv om bl.a. cookies. Det betyder, at virksomheder i visse lande, herunder Danmark, får forringet deres konkurrenceevne i forhold til udenlandske konkurrenter.

Hvad angår databeskyttelse mener Danske Medier, at udkastet til forordning om databeskyttelse er alt for restriktivt i sin nuværende form. For eksempel bør selve definitionen af persondata i udkastet tage behørigt hensyn til danske og europæiske konkurrencevilkår i en global internetøkonomi.

Hvad angår ophavsret mener Danske Medier, at en revision af EU's ophavsretsdirektiv fra 2001 vil føre til en længere periode med retsusikkerhed, som vil hæmme mediernes og de medierelaterede tjenesters vækst.

Hvad angår netneutralitet bifalder Danske Medier behovet for ultrahurtigt internet som basis for den digitale økonomi og understreger i den forbindelse vigtigheden af netneutralitet. Netneutralitet er også væsentlig for pressefriheden og dermed den demokratiske debat, idet teknologivirkomheders filtrering eller blokering af visse former for indhold kan virke som en form for ikke-statslig censur udøvet af dominerende virksomheder.

Dansk Energi hilser det velkomment, at Kommissionen sætter øget fokus på mulighederne for at styrke vækst og beskæftigelse samt på at sikre en mere effektiv velfærdsleverance gennem øget digitalisering, herunder bestræbelserne på at fremme udbredelsen af højhastighedsforbindelser. Dansk Energi finder det derfor positivt, at Kommissionen fremsætter nye initiativer.

Hvad angår digital infrastruktur opfatter Dansk Energi det som en vital infrastruktur, der skaber grundlaget for vækst i den digitale økonomi såvel som i andre offentlige og private sektorer. Dansk Energi pointerer også, at

får forbrugerne først gode og hurtige bredbåndsforbindelser, drager de nytte af kvaliteten og kapaciteten i nettet. Dansk Energi finder det derfor belejligt, at Kommissionen fremsætter yderligere tiltag til at fremme udrulningen og optaget af højhastighedsbredbånd, og finder fremtidssikringen af infrastrukturen vigtig. Dansk Energi finder det fuldt berettiget, at Kommissionen agter at stimulere private investeringer i højhastighedsbredbånd og støtter en styrkelse af konkurrencen på markedet. Derudover bør midler fra fremtidige frekvensauktioner kanaliseres tilbage til det digitale område. Hvad angår Kommissionens tiltag til reduktion af omkostninger ved udrulning af digital infrastruktur er det relevant at sikre optimale vilkår, men der bør ikke stilles så strenge proceduremæssige krav, at det hæmmer incitamenterne til at udrulle vital infrastruktur.

Hvad angår innovation i den offentlige sektor mener Dansk Energi, at Danmark skal bevare sin førerposition ved at fortsætte implementeringen af Digitaliseringsstrategien samt øge ambitionerne inden for fx telemedicin og tele-tolkning, også efter 2015. Danmark bør gå forrest i udviklingen af fremtidens digitale velfærdstjenester, fx inden for intelligente energisystemer, samt indtænke synergier med udrulning af højhastighedsbredbånd.

Hvad angår cloud computing støtter Dansk Energi Kommissionens strategi herom, herunder betydningen af højhastighedsbredbånd i hele landet og hurtige upload-hastigheder. Dansk Energi deler Kommissionens opfattelse af cloud computing som en markant forandring af det digitale landskab, der kan styrke Europas konkurrenceevne, især for små og mellemstore virksomheder. Dansk Energi opfordrer den danske regering til aktivt at arbejde for fælles certificeringer og standarder, som kan understøtte et fælleseuropæisk marked for cloud computing.

Hvad angår det digitale indre marked støtter Dansk Energi Kommissionens bestræbelser på at skabe de reguleringsmæssige rammer for et digitalt indre marked, herunder en hurtigere udbredelse af højhastighedsbredbånd og en styrkelse af den europæiske dataindustri. Hvad angår manglende forbrugertillid som en hæmsko for optaget af højhastighedsbredbånd fremhæver Dansk Energi den brancheaftale, som Forbrugerombudsmanden har forhandlet på plads med markedsaktørerne i Danmark.

Afslutningsvist støtter Dansk Energi regeringens aktive indsats for at sikre, at Connecting Europe-faciliteten har fokus på at fremtidssikre den digitale infrastruktur i hele EU.

Finansrådet støtter overordnet meddelelsens initiativer som drivkraft for Europas digitale dagsorden. Finansrådet anbefaler kraftigt, at der ikke etableres en lovgivningsramme for sikkerhed, da det er svært at harmonisere sikkerhedsprocedurer gennem lovgivning. Metoder og teknologi inden for betalingssikkerhed er meget dynamiske, og lovgivning, der ikke tager højde for dette, vil bremse udviklingen. Finansrådet støtter, at de bedste sikkerhedsløsninger bruges, hvis de er baserede på selvregulering i form af fx markedsstandarder. En-

deligt er Finansrådet meget positive over for grænseoverskridende deling af information om cyberangreb, herunder mellem banker.

Landbrug & Fødevarer mener, at digitalisering er en af hjørnestenene i effektiviseringen af den offentlige sektor og reduktionen af de administrative byrder for virksomhederne, og er derfor positive over for Kommissionens øgede fokus på digitalisering. Der appelleres til, at digitaliseringen ikke medfører nye skatter og afgifter. Landbrug & Fødevarer fremhæver vigtigheden af den digitale infrastruktur i alle dele af Danmark, hvis Kommissionens IKT-strategi skal kunne gennemføres. Ifølge Landbrug & Fødevarer kan det i dag i yderområder være svært at skaffe bredbåndsinternetforbindelser med en tilstrækkelig høj hastighed, og Landbrug & Fødevarer appellerer til, at der sættes fokus på denne problematik.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre landes konkrete holdninger til meddelelsen kendes endnu ikke, men de forventes overordnet at være positive.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen henviser til dansk holdning til meddelelsen ”En Digital Dagsorden for Europa” fra maj 2010, jf. supplerende grund- og nærhedsnotat af 12. august 2010.

Som supplement hertil hilser regeringen også indeværende meddelelse velkommen. Regeringen er enig med Kommissionen i, at den digitale økonomi får større og større betydning for væksten i Europa. Prioriteringen af IKT og digital vækst flugter med regeringens arbejde, herunder regeringens redegørelse om Danmarks digitale vækst fra 2012 samt nedsættelsen af et vækstteam for IKT og digital vækst.

Regeringen lægger vægt på, at målet med udbredelsen og brugen af IKT og digitalisering er vækst og velfærd i Europa, bl.a. gennem en forbedring af den offentlige service, administrative lettelser i den offentlige sektor og i erhvervslivet samt udviklingen af innovative produkter og forretningsmodeller.

Regeringen deler Kommissionens ambitionsniveau, hvad angår den digitale dagsorden for Europa, og er til dels enig med Kommissionen i de prioriterede indsatsområder og nøgleinitiativer. Det er således vigtigt at have fokus på alle grundelementerne i den digitale økonomi, herunder særligt tilstedeværelse og brug i hele Europa af hurtigt internet, digitalt indhold og digitale tjenester.

Regeringen vil dog fremadrettet arbejde for, at de emner, der blev opnået enighed om blandt medlemslandene under det danske EU-formandskab, i højere grad forfølges. Det drejer sig konkret om e-handel, elektronisk fakturering og elektroniske offentlige udbud, som der blev sat konkrete mål for på det uformelle konkurrenceevnerådsmøde i februar 2012. Kommissionen har til dels adresseret disse emner i akterne for det indre marked I og II. Derudover drejer det sig konkret om de fire overordnede forudsætninger for at skabe en

velfungerende digital økonomi i Europa, der blev peget på ved en højniveau-konference i februar 2012: Opkobling (connectivity), tillid (trust), digital tankegang (digital mindset) samt data (big data).

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.